Ч. 140 (11.168). Львів, неділя 26. червня 1927. Poczt. opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Знаменна проба сил.

Львів, 25. червня 1927.

По варшавських виборах до міської ради відбулися на днях вибори до міських рад у Вильні та Люблині. Як відомо, у Варшаві виявилося помітне ослаблення значіння і впливів польської правиці, а зате несподівано показався значний зріст нової сили у політичному і суспільному житті польської столиці, а саме комунізму. З того приводу підняли великий вереск передовсім польські ендеки та заговорили про потребу консолідації польського націоналізму, а навіть, як це ми вчора писали, про „зорганізований терор" у відношенні до комуністів і національних меншостей. Залякана страхіттям соціяльної революції правиця почала інтензивно мобілізувати свої сили і прилюдну опінію, і самозрозуміло перенесла це також на терен польських законодатних установ. З тої причини працювали і працюють особливо члени хієно-пястівської спілки дуже інтензивно в дотичних комісіях над виробленням закону не тільки про боротьбу з комунізмом, але в ще більшій мірі над зміною виборчої ординації до законодатних установ у тому напрямі, щоби туди не впустити представників національних меншостей, а в першій мірі представників українського і білоруського населення.

Про вибори у Вильні та Люблині ми зовсім не писалиб, бо вони нас не дотичать і тим самим менше для нас інтересні, якби не та обставина, що саме ці вибори виявили дальший крах сили і впливів польської правиці на користь лівіших польських груп і комуністів. З того приводу підняла знову крик вшехпольська преса і вину за свої невдачі звалює передовсім на т. зв. табор санації. Очевидно, що в аналізу причин занепаду вшехпольських впливів входити не хочемо. Та всеж не можемо не замітити, що вся сила польської реакції черпала свої соки передовсім з „кресів". Помітний нині занепад тих впливів якраз на східних „кресах" рівнозначний з занепадом внутрішньої сили польської реакції. І тому неповажним видається висновок органу Ст. Грабського, львівського „Слова Польського", яке у вчорашньому числі принесло його з того приводу в передовиці п. н. „Зріст радикалізму:

„найважнішим результатом — говориться там — дотеперішніх виборів є безсумнівний зріст радикалізму. Означає він поразку ідеольогії травневого перевороту і потравневого правління. Небезпеці, яка виринає немов примара зі зросту радикалізму, не маючого в дійсности підстав у психіці польської суспільности, незаінтересованій в ніякій своїй верстві гаслами перевороту, тій небезпеці зможе побідно протиставитися лише сильно і карно зорганізований народовий табор. Лише в сильно зорганізованому народовому таборі може найтися реальна сила, здатна розправитися з анархією і заколотом, яким „моральна санація" відкриває заохочуючо ворота".

Так писати можуть тільки люди, поражені сліпотою. Бо ось у Вильні мала польська правиця досі на 48 аж 29 мандатів, а тепер дістала лише 11, отже втратила 18. В Люблині мала досі 16 мандатів а тепер дістала ледве 9. Хтож скористав з тієї поразки. Скористали в першій мірі пепеесі. В Люблині дістали вони тепер аж 17 мандатів, а у Вильні, де досі не мали ні одного, здобули 9. Табор „санації" не мав досі ні в одному ні в другому місті ні одного радного, а нині має тут і там по 5 мандатів. Ці цифри дуже переконуючі. Вони кажуть, що не зважаючи на консолідацію народового табору, навіть під новою фірмою „Обозу Вєлькей Польскі", піднято у самим Дмовським, довголітним клясичним речником Польщі, як каже Ст. Грабський, „великої, хоч менше незалежної", той табор корчиться. Правда ендеки твердять, що у Вильні зрадили тим разом народовий табор тамошні монархісти, тобто рідні товариші ендеків по реакції, але це річи цілковито не зміняє. На східних „кресах" починає сила того табору тріщати. А тому щонайменше комічним треба вважати висновок „Сл. Пол." про те, що, мовляв, ендеки вправді програли, але зате поразки зазнали політики з нинішнього правлячого табору „санації". Для нас одні і другі однаково добрі „приятелі". Одні та другі бажають нам одного добра. Ріжниця тільки в тому, що коли ендеки явно признаються до того, що хочуть нас проковтнути і стравити, то „санатори" до того не признаються, але поволі і систематично те саме в практиці роблять.

Всі дотеперішні заклики ендеків до мобілізації сил та консолідації народового табору по виборах у Вильні та Люблині ще більше змоглися. Для нікого не є тайною, що звичайно найбільше пишуть та кричать про консолідацію ті, що її в себе затрачують. Комітети спасення чи ратунку чогось повстають тоді, коли воно розвалюється. Видно, що не все в порядку у царстві ендеків, коли вони не вагаються проголошувати аж потребу „зорганізованого терору". Кожному ясно, що фасцинуюча ідеольогія, яка чи то відповідає психіці народніх мас, чи то віддзеркалює настрої та політичні аспірації якоїсь одної верстви, ніколи не послугується для закріплення своїх впливів і свого стану посідання в моральному розумінні аж „організованим терором". Такої ідеольогії польська енденція не має, а теперішньою її шовіністичною дурійкою чимраз менше захоплюються передовсім ті, що важко в поті чола здобувають засоби для забезпечення своєї екзистенції. Словом остання проба сил польських політичних чинників при названих виборах доказала, що сили ендеків маліють. Ця проба випала для них некорисно.

Проти Ліґи Націй.

Сензаційна інтерпеляція в мадярськім парляменті.

В будапештенськім парляменті поставив член правительственної партії посол Георг Лукач інтерпеляцію до правительства, що викликала сензацію не тільки в мадярській палаті послів, але й у широкому політичному світі. В цій інтерпеляції посол Лукач зажадав ні більше ні менше, тільки виступлення Мадярщини з Ліґи Націй.

Своє негативне становище до Ліґи Націй пос. Лукач мотивував тим, що вона виявила себе нежиттєздатною установою. Зокрема Рада Ліґи Націй не зробила нічого для полагоди мадярсько-румунського спору, хоч для цієї мети істнував окремий розємний суд, який постійно відкладає своє рішення в цій справі. З тих причин пос. Лукач, відомий пацифіст і приятель Ліґи Націй, заявився проти цієї міжнародньої установи, бо вона, на його думку, є „найслабша з усіх тих інституцій, що їх сотворили собі люди".

Мотивуючи ширше свою інтерпеляцію, пос. Лукач заявив, що вже стверджувано з ріжних сторін, і то нераз, що Ліґа Націй не є союзом вільних народів, тільки одностороннім обєднанням переможців, які таким чином бажалиб забезпечити собі свої інтереси, зокрема ті користи і здобутки, які принесла їм виграна війна. Отже Ліґа Націй працює не в інтересі цілого людства, тільки в інтересі переможців. Спеціяльно щодо мадярсько-румунського спору, який повстав наслідком найзвичайнішої конфіскати маєтків мадярських горожан у Семигороді, Рада Ліґи Націй не кивнула й пальцем. Таким чином заключена урочисто умова в Тріянон виявилася звичайним свистком паперу, бож усі мадярські протести вкинено з легким серцем до коша.

В дальшій части своєї сензаційної промови пос. Лукач сказав на адресу Ліґи Націй, що вона ще до нині нічогісько не зробила для охорони т. зв. меншостей, хоч це її основний обовязок. Мадярщину розброєно односторонно. Обіцянки, що й переможці роззброяться, не додержано. З уваги на те, що Ліґа Націй не має ніякого авторитету й виявляє на кожному кроці тільки слабість, пос. Лукач радить мадярському урядові виступити з Ліґи Націй.

Зараз після тієї сензаційної інтерпеляції забрав слово премієр граф Бетлєн, що старався ослабити аргументи пос. Лукача, кажучи, що ситуація є поважна, але справа Мадярщини ще далеко не програна. Він просив палату заждати до вересневої сесії Ліґи Націй, на якій Мадярщина виступить з домаганням, щоб Ліґа Націй виповнила всі свої зобовязання на основі договору в Тріянон і вирішила вже раз мадярсько-румунський спір. Щойно якби й ця сесія не вирішила спору, Мадярщина пошукає собі інших шляхів і засобів, які довелиб до пошанування права і справедливости.

Як інтерпеляція пос. Лукача, так і знаменна відповідь на неї премієра Бетлєна зробили в політичному світі помітне враження.

Практичне шкільництво.

5. Практична аґрономія.

У нас, українців, силою факту, головну ролю мусить грати в школах наука практичного рільництва і споріднених з ним галузей домашнього хазяйства й промислу. Я не хочу ставляти жадних проєктів, як заспокоїти бажання нашого рільничого населення, тільки подам пару коротеньких примірів, як американці підходять до цього питання.

Ініціятива управи середньої школи, велика свобода ділання, в означених межах, це знамена, яких бракує европейським школам. Тут немає тої урядничої заскорузлости, яка так впадає у вічі в европейських гімназіях. В Европі привикли дивитись на посаду вчителя чи директора в гімназії як на забезпечення на життя, і з хвилею одержання посади — починається тихе й мирне життя... В Канаді, чи Злучених Державах справа мається зовсім інакше.

Мр. Коммінґс був назначений до *Flathead High School (Kalispell, Mo.)* за директора. „Щоби школа відповідала свойому завданню, повинна йти назустріч потребам загалу", сказав він. Свою теорію почав зараз же переводити в життя. Першим його завданням було зібрати до школи всіх дітей, які покінчили нижчу школу в цілому дістрикті.

Спершу розвинув він широку пропаґанду часописами й висилкою листів, а далі виїхав сам мотоциклем по цілому дістрикті. В своїй 500-милевій обїздці відвідав кожного фармера, який мав діти в шкільному віці. На підставі обговорення справи з батьками, вистарався він про заснування при середній школі, якої був директором, таких практичних курсів, які відповідалиб бажанням фармерів, взагалі населення його дістрикту. Одна сема частина дітей взяла загальний курс, бажаючи посвятитися дальшим, університетським студіям. Шість семих усіх учнів вибрали крім загального ще ін. спеціяльні курси, відповідно до вподоби, рільництво, торговельний курс і проч.

Для учнів, що перейшли з успіхом нижчу школу, але через заняття на фармі не мали нагоди учащати на реґулярний курс, отворено спеціяльний курс, який триває тільки зимою (листопад — березень).

Щоб улегшити вибір звання, відбуваються правильно короткі відчити ріжних фаховців, у яких обговорюють основні предмет. Учні й учениці забирають по черзі слово, висказують свої сумніви або ставлять питання.

Мр. Коммінґсові вдалося захотити до дальшої науки майже 95 проц. усіх дітей, які покінчили нижчу школу в дістрикті. Треба зазначити, що *Flathead High School* не є приватною середньою школою, а мр. Коммінґс є директором, подібно як директори гімназій у Львові, Перемишлі, Коломиї...

Шкільна Рада міста Дулут (Міннесота) постановила (1914 р.), щоб *Central High School* започаткувала молочарський курс для учнів, які бажалиб цього вчитися. На видатки призначено 150 долярів. За ці гроші купила школа всі молочарські прилади, яких потрібно фармерові, що має 10 дійних коров. Отже, ручний сепаратор, масничку, прасу до масла, скриньку ледівню, прилади до пробування молока, сметани, ваги, словом все, що потрібне.

Наука розпочалася відразу з найпрактичнішого боку. Ученики заснували свою „Спілкову Молочарню". Це є чисто американська система. Ученик тоді найкраще скористає з науки, коли він у самому предметі бере живу участь, навзір зовсім правдивих бізнесменів, чи молочарів, чи фармерів.

В першому році своєї діяльности випродукувала шкільна молочарня 2.891 фунтів найкращого масла. До шкільної „Спілкової Молочарні" може належати кожний ученик чи учениця з *Central High School*. На молочарню не видається ні одного цента, противно, вона приносить ще зарібок. Осібний фонд уможливлює поповнення інвентаря і інших потрібних річей. Кожний член платить вкладку 2 доляри і той капітал творить операційну базу а зложений він в місцевому банку і представляє свойого роду гарантію. Гріш за продане масло йде теж до банку, касієр товариства виплачує видатки чеками. Що місяця виходить звіт компанії. При кінці кожного шкільного року компанія розвязується, виплачує дивіденди і по[...] [...]новується наново. Студент[...]

вчаться попро ведення молочарні також вишукувати ринки збуту для свойого масла, роблення реклями, ведення підприємства і інших практичних річей.

Учитель, який провадить цей курс, сам бере живу участь у всіх справах нарівні зі своїми учениками.

В 1916 р. було в державі Міннесота 175 середніх шкіл з рільничими курсами. В 1926 р. було в цілих Злучених Державах вже звиш 3.000 практичних середніх шкіл і приносили вони 556.046 долярів чистого виску зі своїх підприємств.

Коли повести діло у відповідний спосіб, можна всього доконати.

Winnipeg, 1927.

Д-р В. Ю. Кисілевський. (Канада.)

Репресії проти галичан в УСРР.

(Виїмки з приватного листа.)

Останніми днями згадували ми про нову хвилю репресій проти галичан, що залила останніми часами всю територію УСРР. Причини цих нових репресій важко дошукатися. Репресій доконує, очевидно, чека, що зветься тепер Державним Політичним Управлінням. З листа довідуємося, що переслідування звернені не тільки проти безпартійних уроженців Галичини, але й проти партійних, але не тих, що позасідали в Раднаркомі та у Виконкомах усяких центральних установ, а проти тих рядових чорних робітників, розкинених по всій Україні, по найдальших її закутинах. Виходить, що всіх їх уважають там органи червоної політичної жандармерії небезпечними націоналістами. Далі не можуть вони ніяк стравити того, що галичани своєю працею та щирим національним почуттям зєднали для себе всецілo симпатії місцевого населення а в першій мірі селянства. Тому й рішили депісти позбутися їх легким способом а саме: дорогою адміністративних висилок поза межі України, переважно в далеку Сибір.

Автор листа, яким користуємося, є сільським інтелігентним парубком, що виїхав на Україну ще перед пяти літами а перед тижнем звідти вернув. Його помічення безпосередні, щиро передані і тому заслугують на повне довіря. Він пише між іншим осьщо:

„Ще 28-го травня с. р. всі галичани та волиняки, що прибули на Україну до 24 році, навіть члени партії, дістали повідомлення з ДПУ такого змісту: „Такому і такому. На основі нашої постанови, Ви повинні на протязі одного тижня явитися в ДПУ в ціли вибрання Вами нового місця жительства, куди ви повинні віідїхати не пізніше як 20. червня ц. р. Начальник ДПУ (підпис). Уповноважений по секретним справам (підпис)". — По 1924 р. прибуло дуже богато галичан. Всіх їх виселяють поза межі України, а саме: в найглухіші губернії Сибіру, а в найліпшому випадку у відлюдні околиці европейської Росії. Цей політичний маневр ДПУ викликав серед місцевого населення велике обурення. Є тут люди, що подружилися, мають дітей. Жінку та дітей депісти оставляють, а чоловіків висилають. А буває й навпаки, коли жінками є галичанки а мужами тамошні."

Далі змальовує автор листа теперішні відносини серед населення та його настрої. Цінніші місця з тої частини листа теж наведемо, бо вони виявлять в деякій мірі причини топерішньої рецедиви репресій проти галичан.

„Самі більшовики — говориться далі в листі — трублять, що вони противники війни. І це правда, але з тим застереженням, що не тому вони противники війни, що не хочуть воювати, але тому, що хоч і хочуть та не можуть запускатись в ніяку воєнну авантуру. А не можуть з тої простої причиною, що внутрішні настрої тому не сприяють. Селянство обурене на комуністів. Чорні шари робітників страшенно бідують і не криються зі своїм невдоволенням. Гуляють тільки комуністи і то не українці, а жиди і москалі, родовиті москалі з московських губерній. На відповідальних постах виключно жиди, а на робфаках, вищих школах і університетах їх половина. Українські студенти майже поголовно ненавидять комуністів, але всі вони мовчать, бо диктатура ДПУ. за необережне проговорення чого небудь проти диктатури далася їм уже добре в знаки і навчила їх мовчати. На мурах не тільки Києва, Харкова чи Одеси, але й на мурах поменших міст можна часто ранком вичитати такі написи: „Бий жидів, спасай Росію". Розліплюють їх, очевидно, ряні московські контреволюціонери монархісти. Та ті написи скоро затирають або зривають міліціонери або депісти. Але поминувши такі плякати, треба ствердити, що на Україні нині антисемітизм зріс до нечуваних розмірів. — Вибори до рад відбувалися все в той спосіб, що партійний читав голосно лісту кандидатів і питав: хто против. Коли хто зважився піднести руку, той потім це важко відпокутував. Тому нічого дивного, що при останніх виборах не було ніяких спротивів, усі були „за", тобто мовчали. При останніх виборах бували випадки, де інший комуніст предкладав другу лісту. Це робили члени опозиції. Та такого скоро в тій місцевости не ставало.

„Відбуваються там дуже часто мітінги та демонстрації. Але їх робиться дуже просто, бо до участи в них змушують комячейки і профспілки. Хто важиться не взяти участи в демонстрації, того викидають з членів профспілки а тим самим він тратить службу чи працю. А на втрату хліба там тепер йти не легко".

„Клич „геть від Москви" поширений дуже серед усіх верств українського населення. Сільське населення дуже не злюбило комуністів не тільки через комуну і страшні податки, але й через те, що вони псують молодь. Кличі „геть зі стидом", серед незначної правда частини сільської та міської молоді, на жаль, приймаються. Розводи стали такими масовими, що обурюють навіть комуністів. Одним з наслідків „песячих шлюбів" є цілі хмари безпритульних дітей, що вештаються не тільки по вулицях міст, але появляються і по селах. Бандитизм у місті дійшов до того, що роздягають на вулицях навіть у білий день, а по селах посунувся так далеко, що один господар боїться їхати в поле. Звичайно зговорюється кількох господарів, що мають ноле у сусідстві та вибираються на пільні роботи цілими валками. Буденними явищами стали також підпали, крадіжі та грабіжницькі вбиства. Ще й нині розстрілюють у ДПУ богато людей, але не злодіїв, а чесних людей, що не думають політично так, як комуністи. Гине богато нашого народу за правду. Саміж комуністи спроневірюють масово громадянський гріш і добро, але їх дуже рідко карають за те смертю, а переносять звичайно до інших округ. А там вони далі „чесні". Орієнтація на англійський страйк і на китайську революцію завела. Наскоки на посольства та вбивство Войкова дало комуністам нову нагоду для уладжування великих мітінгів і демонстрацій, а населенню дало новий товчок до думання і політичних комбінацій про те, що „скоро накриють комуністів і постріляють чекістів".

„Ради не мають ніякого значіння. Що прикаже Ц. К. компартії в Москві, те робить Ц. К. у Харкові і те приказує низам. Цікавий такий факт: у Києві був цирк Дурова. Він на виставі показував вибори до ради. Вибирали звірі президію, а на голову її осла, а на секретаря малпу. На зборах треба було ухвалити резолюцію. Голова (осел) встає і каже: приступаємо до вироблення резолюції. Всі безпартійні вийти. Остається тільки комфракція. І починають звірі виходити. Виходить кінь, виходить собака, виходять і всі інші. Як комфракція остали: пять ослів. Публика привитала це довгими оплесками. За хвилю приїздить ДПУ. Цирк замикає, а директора Дурова арештує".

Ось ті найцікавіші місця з листа людини, що пробула на Україні кілька літ, що побувала по селах і містах, та мала змогу приглянутися всьому, що там твориться. Очевидно, що богато з того, що порушене в листі нашим читачам відоме, та всеж ми вважали за доцільне передати щераз те, що підтвердив наочний свідок тамошнього життя.

Культурно-національна фортеця.

(Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.)

Ще за часів Центральної Ради проєктували наші діячі створити національні центри на чужині, де незалежно від висліді боротьби на українських землях можна би спокійно виховувати молодь, знайомити її із здобутками чужої культури, плекати кадри свідомих нових борців за національну справу.

Події не дали здійснити цієї високої ідеї. Прийшли важкі роки еміграції. Дехто згадав давню ідею. І наслідком заходів ужитих енергійними одиницями, при допомозі чехословацької держави вдалось гемлякам у Чехословаччині заснувати поруч з іншими такими інституціями Українську Господарську Академію в м. Подєбрадах. Ця Академія стала чималим центром українського культурно-національного життя й значно впливає на темп та форми українського національного будівництва далеко поза межами Чехословаччини.

Приймаючи на увагу майбутнє скорочення гуманної допомогової акції в Чехословаччині, керовники Академії турбувалися недавно за належне забезпечення іституваня школи надалі. В цьому напрямі вживали в ріжних формах більш менш успішних заходів. Поміж останніми варто поінформувати громадянство про один момент, що матиме велике значіння для дальшої чинности та розвитку цієї високої школи.

Пан міністр Гірса, нинішній чеський посол у Варшаві й одночасно завідуючий еміґрантськими справами в Ч. С. Р., повернувшись на Великдень до Праги, запросив до себе президію академії на авдієнцію.

Підчас неї п. міністр, вказавши, яке велике значіння має праця Академії та її дальше іституваня, сказав, як нам переда-

---

Г. БРАСЮК — 16

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

— Ну-ну! — муркнув Сергій, певний, що в Шараївку він ніколи не загляне.

В залі був уже інструктор.

Наперекір іншим інструктор не помічав Сергія.

„Це поведінка заляканої кішки, що пирхає ворогові у вічі, — так розцінював Сергій. — О, злякається! Сергій ще не так себе покаже".

Інструктор запропонував такий метод: щоб трудова школа була дійсно трудовою — усунути усяких сторожів, а щоб самі вчителі з учнями дрова рубали, воду носили і т. інш.

Сергій розреготався інструкторові у вічі й довів, що це той самий метод, що його добре засвоїв дяк, який вчив Шевченка.

Вчительство підтримало Сергія й пропозиція провалилась.

За те, коли Сергій вніс свою пропозицію, щоб для більшого обєднання вчительства заснувати волосний клуб і видавати журнал, тоді інструктор засудив цю ідею на небуття.

Сергій заповзявся відстояти свої пропозиції.

— Коли наша адміністрація потурає розпорошености й пасивності вчительства, тоді я особисто беру на себе всю працю, щоб скласти журнал. Думаю, що товариші мене підтримають матеріялом.

— А хто-ж вам дасть на це дозвіл? — іронічно запитав його інструктор.

— Буде журнал, буде й дозвіл.

— Побачимо.

І на цьому наелектризовані заряди — рознялись.

Скоро після цієї сутички в Манівці під різними псевдонімами посипались матеріяли.

Одна розвідка про національне питання за Драгомановським принціпом — космополітизм в ідеях і цілях — національність у ґрунті й формі культурної праці, „про У. К. П. та економічні центри", побутові нариси з учительського життя: „Голод", „Божевілля", „Вішальник", — сатири на урядових осіб та безліч безнадійної лірики.

…Не бачить, не чути, ні світа, ні волі,
Прокляв я дітей і життя…
…Мов тінь та бездушна тиняюсь,
І кривду у грудях ношу,
Мов Каїн від людського ока ховаюсь,
Шукаю привітну тишу"…

В той час, як в літературних колах говорили про ліричну кризу в поезії — у Сергія гора лірики з кожним днем помітно зростала.

Від неї повівало запахом братської могили.

Сергій і Оля, що взяли на себе обовязок секретарів журналу, жили надією на доплив життєвих матеріялів.

* * *

Весняно зазеленіли вруна. Тоді в манівчан збільшилися прибутки з експльоатації корів та їх телят. Збанки з молоком робили двацяти верстові прогулянки до міста й стільки-ж спорожнілими назад, за те їх хазяїни мали змогу солити прозору юшку на синьофіялкову цибулю.

В один з таких біржевих днів Параска вийшла з міста на довжезний битий шлях. Пустельно. Тривожно давякала лійка об збанок.

Раптом десь ззаду суперечливо захамаркали колеса. Параска повернула надійно зір. Скоро перед нею окреслилась знайома постать погонича.

— Сідай, підвезу!… Це манівська — промовляв до пасажира, — це як вимка біля нас строїлась — були разом на роботі. Памятаєш як тоді? — І для ілюстрації „як тоді", погонич обійняв Параску.

Параска вдячно горнулась, почуваючи, як відпочивають у неї ноги.

Не змигнулось, коли наблизились до Шараївської дороги. Тут погонич обійняв в останнє Параску, а пасажир пригадав, що нею можна передать „оту штучку". Заклеїв папірця в коверті й разом з погоничом взяли з Параски „хресисенебоже", що передасть учителеві.

Далі Параску понесли мрії, як вона розповість дівчатам веселу подорож з шараївським парубком, який буде радий Макуїв Михайло глянути на вчителевого листа.

Ще до приходу Макули Параска препарувала коверта. Одначе те, що вона там найшла, зовсім не задоволило її цікавости. Пісенька й кілька слів приписано. На „злість" учителеві вже хотіла кинути у грубу, як несподівано ввійшов Макула й став жадібно ковтати кожне слово… „Це твір селянина самоучки. Якщо Ваш журнал виходитиме конспіративно — думаю, що він вам здасться…

„Повстаньте голі і голодні
Із сіл, присілків, хуторів,
Бо ворог наглий, звіроролний,
Хроном гірким нам наїв…
. . . .
Чуєш хліб наш забрали"…

— Ха-ха-ха!.. Ха-ха-ха… — бризнув сміхом Макула в здивовані Парасчині очі. — Дурна. Це те, що мені треба…

(Кінець буде.)

ють, що цьому істнуванню нічого не загрожує і що уряд Ч. С. Р. і надалі буде давати їй свою підтримку, матеріяльну та моральну. „За істнування Академії не треба боятися, сказав п. міністр, вона була, є й буде. Тепер Академія пускає в світ своїх перших інжинірів, чомуж би не могла випустити їх у друге, у пяте, та в десяте?“ Школа повинна бути науково-культурною інституцією, а це залежить головним чином від її професури. В цьому відношенні міністр не має сумнівів, бо запорукою дотеперішня праця і її наслідки. Далі п. міністр висловив надію, що українці можуть збудувати на своїх землях школу, подібну до Академії, навіть і не одну, але й тоді ще могли вважати б за корисне мати в Европі свою культурно-національну фортецю, а нею могла би бути і надалі Українська Висока Школа у Празі чи Подебрадах.

Зазначена промова п. міністра Гірси ясно викристалізовує ідею та програму діяльности Академії на довший час, як української культурно-національної фортеці. Це єа сама програма, яку намічали діячі Центральної Ради, у співпраці з д-р Гірсою в свій час у Київі.

Наскільки нам відомо, слова чехословацького міністра вже переводяться в життя, доказом чого є оголошення вписів нових студентів на перший семестр 1927/28 акад. року та конкретні заходи за допомогою міністерства закордонних справ у справі праці для абсольвентів школи.

Таким чином перед Академією після пятилітнього організаційного періоду відкриваються можливости спокійного та позитивного українського культурно-національного будівництва в Чехословаччині на протязі довшого часу в напрямках, намічених ще в мент її організації а саме:

1) виховання що раз то нових кадрів української фахової освіченої інтелігенції в галузях економіки, техніки та сільського господарства;

2) виховання кадрів молодих українських учених.

Наскільки академічно-організаційний період в життю школи вже закінчився, то вона має змогу поруч попередньої діяльности занятися також і чисто науковою, видавати свій науковий орган „Записки“, й окремі наукові публікації та розробляти важливі для України наукові питання в спеціяльних інститутах чи то при науково-дослідних катедрах, що почасти вже істнують, а почасти намічаються при Академії.

Нарешті завершенням згаданої академічної та наукової праці має бути академічна допомога в найближчих роках організації подібних же українських високих шкіл на теренах, що їх заселює український нарід.

Вся дотеперішня (з 1919 р.) акція моральної та матеріяльної підтримки української еміграції з боку чеського уряду зробила Чехословаччину центром поштягання для цілої української еміграції та її культурних сил.

Останняж заява міністра д-ра Гірси значно поширює рямці згаданої гуманної допомогової акції і робить на довший час Чехословаччину видатним культурно-національним осередком не тільки еміграції, але й для інших земель, заселених українським народом.

Все це безумовно сприятиме піднесенню культури нашого народу і культурному та господарському зближенню його з народом чехословацьким.

Інж. П. Биковський.

Виборчий рух.

Віча в Залозеччині.

За участю повітових делеґатів зі Зборова відбулися довірочні наради в Білоголовах, Пресівцях, Плаучі Малій і Жабині; віча під голим небом в Олієві і Лопушанах. Заходами повіт. виборчого комітету в Зборові відбулася повітова довірочна нарада для судового повіту Залізці, на якій вибрано повітовий виборчий комітет для округа залозецького, який має в своїм районі занятися справою громадських виборів. На довірочній нараді в Залізцях виборчу справу реферував д-р В. Левицький зі Зборова, голова Повіт. Нар. Комітету. Присутніх було около 100 осіб, делеґатів 12 громад Залозеччини. Відрадним явищем у Залозеччині є активна участь у громадянськім життї наших священиків, які, не зважаючи на святочний час (неділя пополудні), явилися на нараді майже в комплєті.

Віче у Вербові, пов. Бережани.

Дня 13. червня ц. р. відбулося в селі Вербові, бережанського повіту, віче УНДО в справі виборів до громадських рад при участи більш тисячки людей. Віче відкрив місцевий парох о. В. Кушнір. До президії вибрано п. Івана Турчина як предсідателя і п. Бездуха як секретаря. Перший реферат виголосив п. Крамарчук з Бережан про завдання українського жіноцтва. Другий реферат мав п. Загаєвич з Бережан, представляючи важність громадських рад у політичному і суспільному життї народу. Реферат про політичне положення українського народу виголосив делеґат УНДО п. Короновський Омелян. Відтак словами п. Турчина всі зібрані на вічу висказали партії повне довіря. Слід згадати, що село Вербів є свідоме своєї національної гідности і твердо стоїть на народньому ґрунті, поборюючи всякі затії ріжних чорних духів. Побажатиб, щоб кожне село пішло слідами Вербова.

З виборчих зловживань у Рогатинщині.

Громада Німшин, рогатинського повіту, ніяк не може позбутися наказного війта Михайла Шпирки. Проти того шкідника внешено навіть інтерпеляцію в соймі. Шож — коли, як пропобідник каже, крук крукові ще ніколи ока не виколов. То й та цяця дальше у нас по свойому гуляє. І тепер виборчу лісту так вихитрив, щоб тільки він зміг знова вийти війтом у Німшині. Перше коло склав аж з 5 осіб: польського ксьондза з Болшівця, нашого пароха о. Фіцаловича, який іде йому на руку, управителя школи і двох жидів. У перше коло не вписав ані одного свідомого селянина, хоча є такі, що оплачують по 133·28 зол. податку, не вмістив також кооперативи з 285 зол. податку і т. п. У другім колі помістив людей, з яких більшість небіщики, таксамо у третім колі. Всякі реклямації не мали ніякого успіху. Найсумнішим явищем у нас є те, що в цій боротьбі всього села проти самоволі наказного війта місцевий парох о. Фіцалович не йде разом з громадою, але цілим своїм авторитетом і впливом піддержує зненавидженого всіма Михайла Шпирку. Громадяни Німшина отсим шляхом просять свого пароха, щоб не ломив громадянського фронту, але навпаки, щоб доміг громаді позбутися довголітнього шкідника і ворога національної справи.

Перше українське віче в Поморянах.

У містечку Поморянах, зборівського повіту, колишній твердині кацапщини, відбулося в неділю 19-го червня ц. р. перше взагалі українське віче при численній участи громадян, мущин і жінок як з самих Поморян, так і з дооколичних сіл: Богутин, Бібщани, Кальне, Краснопуща і Розгадів. Віче отворив короткою промовою голова Повіт. Нар. Комітету д-р Володимир Левицький, адвокат зі Зборова, висказуючи радість з того приводу, що саме Українське Нац.-Демократичне Обєднання уладжує сьогодні першеширо-українське національне віче в Поморянах. До президії вибрано одноголосно як голову о. Онуфрія Гайовського, пароха з Богутина, як заст. предсідника гром. Осипа Гудзяка з Поморян, секретарював гром. Гнат Романів з Поморян. Перший забрав голос делеґат Центрального Комітету УНДО гром. Іван Желіско зі Львова, який в довшім політичнім рефераті представив зібраним усі „благодати“, які впали на український нарід за вісім літ його перебування під Польщею. Відтак член Центрального Комітету УНДО, селянин Микола Кузьмин з Озірної, в довшій промові представив зібраним потребу єдности й віри у власні сили. Третій з черги промовив у пориваючих словах предсідник віча о. Он. Гайовський, який на численних прикладах з життя на Радянщині змалював прекрасно „рай“, створений і нашому народові за збручанським кордоном наймитами і слугами Москви. Промова о. Гайовського зробила на присутніх помітне враження. Про місцеві болячки, яркі зловживання місцевих наказних башибожуків і їхні штучки, якби то перевести вибори по своїй думці, говорив д-р Іван Макух, адв. конц. із Золочева, який і відповідав по дискусії на численні запити в справі виборів. Голова Повіт. Нар. Комітету д-р В. Левицький в останнім рефераті про вагу організації представив зібраним, що саме незорганізованість потягає за собою невдачі за невдачами не тільки на політичнім полі, але й на всіх інших ділянках нашого національного життя; промовець вказав також на руїнницьку роботу клясових партій серед нашого населення. Короткими промовами замкнули віче гром. Микола Кузьмин і предсідник о. Он. Гайовський.

Слід зазначити, що нечисленні прихильники сель-роба поштутували собі в одним кутику салі, але ніхто з них не відважився виступити прилюдно.

По вічу на короткій довірочній нараді порішено в ціли переведення успішної організації на платформі програми УНДО створити окружний підкомітет для Поморянщини під проводом о. Он. Гайовського з Богутина, до якого слід звертатися у всіх організаційних справах.

Поморянець.

Віче в Жорнисках, пов. Городок Ягайлонський.

Дня 19-го червня ц. р. відбулося віче в Жорнисках на подвірю Михайла Шаха, голови читальні „Просвіти“ й голови місцевого виборчого комітету, на котрого запрошення прибув на віче делеґат Центрального Комітету УНДО п. Олександер Гладишовський і виголосив реферати про положення українського народу і про вибори до громадських рад. Віче відкрив п. Михайло Шах. До президії присутні покликали п. Миколу Хацка, як голову, п. Михайла Гнипа і п. Михайла Босківського як заступників та п. Петра Стойка як секретаря. Після обох рефератів вивязалась дискусія; особливо посипалися запити про правні способи, якими треба боронитись перед затіями місцевого наказного комісаря зайди Акермана, що відстрашує нарід від участи у виборах погрозами та насмішками. Між іншим цей пан „заповів“, що не позволить неписьменним голосувати картками і буде взагалі контролювати (!!) картки, чи виписані власною рукою голосуючого! Присутні на вічу дістали поучення, як заховатись у випадках таких ярких надужить. Замітна була промова одного з українців-латинників, котрий пригадав латинникам, що обряд не рішає приналежности до якогось народу і візвав їх до спільного голосування на одинокy українську лісту. У вічу взяло участь около півтора сотні мущин та жінок; особливо жінки виявили велике зацікавлення виборами і заповіли свою громадну участь у виборах. Бракувало на вічу молоді, але того дня хлопці та дівчата брали участь у Сокільському Святі у Львові.

Віче в Болехові.

На площі в Болехові, на якій має стати небавком будинок Народнього Дому, відбулося дня 8. червня велике політичне віче. Не зважаючи на робучий день, зійшлося понад 500 представників дооколичних сіл. Віче відкрив короткою промовою о. дек. Володимир Сухий, який пригадав присутнім, що в Болехові давно вже не скликав вічевий дзвін громадян на нараду. Одначе цей прастарий звичай українського народу пригадали собі деякі громадяни Болехова і запросили мешканців міста й дооколичних сіл зійтись на віче й обговорити, що нам належить робити в нашому теперішньому важкому положенні. Відтак вибрано до президії віча о. Степана Мандзика, пароха Свободи Болехівської, п. Марка Витвицького, господаря з Витвиці і на секретаря п. Богдана Левинського. Реферат про політичне положення українського народу виголосив головний секретар Центрального Комітету УНДО п. Володимир Целевич, про виборчу ординацію до громад реферував д-р Любомир Макарушка. Піднеслий настрій на вічу і зацікавлення, з яким присутні вислухали рефератів, вказує, що в Болехівщині українське громадянство свідоме тих національних і громадянських обовязків, які на нас усіх накладає сучасна хвиля. На вічу ухвалено резолюцію в справі загального, рівного і безпосереднього права голосування до громадських рад і протест проти проєктів зміни виборчої ординації до варшавського сойму; взиваємо також усіх

громадян іти солідарно до виборів. По закінченні віча присутні селяни ще довго не хотіли розходитись, засягаючи порад у справі виборів та в справах численних надужить і зловживань адміністрації і поліції.

Виборчі надужиття в Камінеччині.

Наказні війти вживають усяких способів, щоби вдержатися при владі. Ось війт з Руді Сіл. Кароль Ошовський не полагоджує зовсім реклямацій. Намовляв він людей, щоб реклямацій на письмі не вносили, бо він буде узглядновати устні реклямації. Декотрі послухали тої підступної ради Кароля Ошовського і внесли устні реклямації. В деяких випадках Кароль Ошовський реклямацію таку узглядновав і дотичну лісту поправляв. По уплаві речинця до вношення реклямацій Кароль Ошовський поправки ті сперкував і тим, що жалувалися, заявляв, що належало внести реклямації на письмі. До виборчих ліст повписував цей війт таких поляків, які служать при війську. Натомість українців, які оплачують податки і є замешкалі в селі віддавна, не умістив на лісті; а якщо деякі й удостоїлися вписа на лісту, то є вони поміщені в IV. колі. В дні 15. червня депутація мешканців Руди Сіл. в числі 30 людей під проводом адв. д-ра Льва Хоминського явилася в старостві в Камінці Струм. з жаданням усунути надужиття того кацика. Староста пиріж справу розглянути і винних потягнути до відповідальности. В деяких селах місцеві „кацики" пробують терроризувати населення. І так в Железові Вел. у льокалі, де є виложені виборчі лісти, сидить постійно державний поліцай і своєю присутністю пробує здержувати людей від вношення реклямацій. В томуж селі громадський поліцай Антоні Яшицин грозить жінкам, що „за вибори будуть чоловікам носити до криміналу їсти". Голова Повіт. Народнього Комітету д-р Хоминський вніс жалобу до староства на таке поступовання. Рівнож і в Камінці Струм. посол д-р Ян Познанський пробує погрозами зробити прогалину в спільнім українськім фронті. По селах і в самій Камінці Струм. заінтересування виборами велике. Виборчі комітети, як повітовий, так і місцевий, працюють інтенсивно. В дні 19. червня відбулися передвиборчі віча в Добротворі і три віча в Камінці Струм.

Швайцарія не визнає СРСР.

Берно шв., 24. червня 1927.

На засіданні швайцарської Нац. Ради президент швайцарської федерації Мотта, відповідаючи на інтерпеляцію в справі більшовицько-швайцарських взаємин, заявив, що нема ніякої перешкоди для навязання торг. взаємин між держ. заведеннями, одначе слід на цьому попри стати. Союзна Рада ніколи не буде толерувати, щоби чужинці вели більшовицьку пропаґанду. Не є правдоподібне, аби делеґати СРСР., які приїздять до Женеви для ведення міжнар. переговорів, зачинали небезпечні затії, які осудило би право. Мотта закінчив свою промову заявою, що в теперішньому положенні швайцарський уряд далекий є від думки визнання СРСР де юре.

Інтервенція великих держав у Білгороді.

Білгород 24. червня 1927.

Повновласні міністри Франції, Німеччини й Італії та англ. шарже д'афер у Білгороді вручили югославянському урядові ноти з домаганням, аби альбансько-югославянський конфлікт, спричинений арештуванням Джюрашковича, зліквідовано. Ноти домагаються, щоби Джюрашковича випущено на волю та щоби змінено вислови в югославянській ноті до Альбанії з 30. V. п. р. які то вислови альбанський уряд уважає образливими.

З сойм. військової комісії.

Варшава, 24. червня 1927.

Нині радила соймова військова комісія над посольськими внесеннями в справі підмог для родин резервістів. Внескодавці домагаються, щоби родинам резервістів підчас їх військ. служби признано підмоги, аби так родини забезпечити перед нуждою і голодом. В 1924. і 1925. р. видано на такі підмоги 3 міл. зол. Тепер вимагана сума буде трохи більша. Внескодавці предкладають, щоби ті видатки покрити з надвишок доходів держ. монополю. Представник міністерства скарбу заявив, що уряд не передбачує таких видатків і висловив думку, щоби цю справу передати бюджетовій комісії, аби вона застановилася як найти джерела покриття. Предст. уряду зазначив далі, що службу резервістів покликаних на вправи, слід уважати дальшою частю військової служби, а в такім випадку їх родини, як і родини рекрутів, не можуть домагатися підмог.

Над заявою представника уряду виязалася дискусія. Ухвалено згідно з предложеними внесеннями, щоби видатки на підмоги для резервістів злучено з продовженням обовязку закону в тій справі на 1927. р., з цим, що на покриття має служити надвишка доходів із державних монополів. Внесення ухвалено в 2. і 3. читанні. Представник уряду заявився проти цієї ухвали, одначе комісія не згодилася з його думкою.

Предс. комісії у листі до маршалка сойму повідомляє, що на засіданні військ. комісії 22. ц. м. раджено над посольськими внесеннями в справі виб. права офіцерів і підофіцерів. На засідання це не зявився представник мін-ства військових справ, хоч йому вислано запрошення два дни наперед. Члени комісії розглядали цей проект і принято 13 голосами внесення, що військова комісія взиває уряд, аби пояснив їй, на якій основі признано військовим чинне виб. право. Комісія звертається до маршалка сойму, щоби інтервеніював в уряді у тій справі.

Конституційна субкомісія.

Варшава, 24. червня 1927.

На нинішнім засіданні конституційної субкомісії розглядано внесення в справі зміни виб. ординації до сойму і сенату, а саме на основі компромісових внесень, яких автором є пос. Попель (НПР). Проти тих проектів заявилися посли нац. меншостей, а представники польської лівиці спротивилися зменшенню пос. мандатів на сході. „Визволенє" виступило з внесенням, щоби союз ліст у поодиноких округах міг обіймати 4 виб. групи, а не, як досі було сказане, 3. Пос. Полякевич заявився проти поправки, що є в компромісі, а яка зміряє до зменшення скількости послів на сході. Посол Брила (ХД.) заявився за обмеженням союзів ліст на теренах із мішаним населенням найвище до 2 ґруп. Посол Ґрінбавм (жид) звертає увагу, що попередній проект посла Ґломбінського мав деякий сенс, бо зміряв попросту до відібрання мандатів нац. меншостям. Теперішній компромісовий проект не осягне тої мети. Українці і білорусини на основі зреформованої виб. ординації матимуть, щоправда, менше мандатів, але вернуть до сойму ще більше розюшені. Вмираючий сойм не повинен займатися справою зміни виборчої ординації, лише своїм власним розвязанням. Пос. Хруцький стверджує, що теперішній компромісовий проект не видержує критики. Міжнародне положення вимагає радше, щоби виминати всі конфлікти з нац. меншостями.

Реферат віддано пос. Попелеві. Він реферуватиме справу на пленум комісії дня 30. ц. м.

Присуд у процесі Вл. Ґрабського.

Краків, 24. червня 1927.

У процесі Вл. Ґрабського проти Івана і Тадея Стапінських за очорнення, поповнене друком, засуджено ред. „Пшияцеля Люду" Тадея Стапінського на 2 місяці арешту зі заміною на грошеву кару 3000 зол., а був. посла Ів. Стапінського на 6 тижнів зі заміною на кару 1000 зол. Оборонець вніс спротив.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·91·00—8·91·25, канадійський доляр 8·88·50—8·89. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·88, за Ню Иорк 8·91.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Надналіг.

Ріжні налоги налягають на людей: один любить чарку, другий тютюн, третій спорт, четвертий лови, пятий це, шестий те, а хтось знову пропадає за картами. Але всеж таки ніодин з тих налогів не встоїться перед першим з перших, перед наймогутнішим з наймогутніших. — Перед коханням.

Ще коли хтось заразиться ним у гімназії, то всеж таки воно не виключає інших налогів: совганки чи кічки. хоч помітно їх обмежує, так само як науку і добрі обичаї. Але коли кохання нападе чоловіка старшого, що гірше: жонатого, тоді він віддав би за нього все: від своїх налогів до директорів включно.

Пізнав я недавно одного з таких жонатих. Сорок літ проблукав він по галицькій пустині з трьома колодами карт: до віста, тарока та преферанса, і здавалося, нема в світі нічого, щоб могло йому заступити „робра", „пулю" чи інший „шнурок".

Аж прийшло кохання... Неждано і несподівано, як смерть або каліцтво в українській драмі. Прийшло, щоб узяти його в свою власть так сильно і неподільно, як ще ніколи не бувало. Адже він перед чверть віком оженився, перед тридцятьма літами став батьком, але такого почування не мав ні першого ні другого разу. Аж прийшло правдиве, велике і переможне кохання.

Мало воно чорне кучеряве волосся, живі очі, малинові уста і двацять років (не тих номінальних або метрикальних а фактичних!). — „Любов сліпа!" сказав свого часу Бен Акіба, чи якийсь інший стислий фільософ.

Скільки разів я переконувався про це на собі і своїх знакомих, а все таки доля хотіла ще дати мені один доказ більше.

Старший закоханий не вдержав своїх почувань серед чотирьох стін душі і зрадився з ними перед добрими людьми, грубо молодшими від нього. — Щоби зробити вибраній свого серця бодай якусь приємність, зааранжував прогульку на село.

— Заграємо собі на лоні природи преференса, віста, тарока, лябета, або чого хочете! — говорив до молодих людей, з яких один був дуже добре вбраний, а ще ліпше виджений у жіночих кругах. — Поїхали...

Старший закоханий віз у кишені три колодки карт, а в серці наївне переконання про вірність двацятилітньої жінки до піввікового мущини.

Добре вбраний, а ще ліпше бачений молодець зразу обіцював собі піти на козла в ліси, але по дорозі і на місці змінив плян: зрезиґнував з козла, а засівся на серну.

Жовта заздрість застелила лице старшого закоханого. Ходив як оканний з кута в кут, співав якісь — серце роздираючі своїм фальшом і траґізмом — романси та блимав очима як Загарів у ролі Отелля. Вкінці не видержав... Скориставши з хвилевої неприсутности небезпечного суперника, вхопив вибрану свого серця і серед бурі потаскав її до залізниці.

Молодий суперник вернувши в хату, застав у ній тільки господаря і... три колодки забутих карт. Господар ґратулював молодому чоловікові успіху, молодий чоловік усміхався певний виграної, а три колодки карт тихо плакали за своїм довголітнім приятелем.

Врешті з тарокових карт виліз Паґат, поклонився молодому чоловікові і сказав:

— Верніть його нам!

— Постараюся! — відповів молодець, причесав лисину і рушив до залізниці.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Жарти літа.** Метеорольоги погрожують холодом і дощами. Єдиною потіхою на цю злобу є злобна радість, що тим, які виїхали на „свіже повітря" ще гірше, ніж нам у місті. Ми газетярі маємо бодай ту полекшу, що на дощ реаґуємо чорнилом, а ви бідні читачі, мусите вживати парасолі. Хто зна, чи і на кальоші не прийде черга.

— **Іспит зрілости** в прив. дів. учит. семинарії „Рідної Школи" УПТ. ім. Т. Шевченка у Львові (з правом прилюдности) відбувся під проводом директора учит. муж. семинарії в Станиславові п. В. Драбіка у днях від 14. до 18. червня. Іспит здали: Алексевич Дарія Ольга, Бордун Олена, Коваль Ольга Наталія, Козинська Стефанія, Коцюба Мінодора, Кудловська Софія, Лазовська Вікторія, Лукасевич Марія, Майовська Марія, Мойсеович Ольга Іванна, Мороз Софія, Посацька Зиновія, Сокальчук Марія, Торбацька Ольга Марія, Тютько Тетяна, Цетнар Стефанія Евгенія, Юськевич Ольга Елеонора.

— **Мова свідоцтв.** Не зважаючи на виразний розпорядок міністерства освіти з дня 12. квітня 1927 ч. 2334/27, оголошений у 5-ім числі *Dziennik-a Urzędow-ого* львівської шкільної кураторії з дня 25-го травня 1927, молодь наших шкіл, як зачуваємо, дістане свідоцтва в польській мові. Батьки повинні зажадати негайно від дирекцій ґімназій, семинарій та інших шкіл видачі свідоцтв також в українській мові, згідно з розпорядком міністерства, де читаємо дословно: „*Na życzenie rodziców lub prawnych opiekunów świadectwa i zawiadomienia szkolne wydawane będą na formularzach, zawierających obok tekstu w języku państwowym tekst w niepaństwowym języku nauczania z prawej strony i wypełnionych w obydwu językach. O tej możności mają nauczyciele poinformować w odpowiednim czasie i we właściwy sposób rodziców lub prawnych opiekunów dzieci.*"

— **З людського звіринця.** Розалія Пісс, дочка халупника в Лищках Мурованих біля Львова, пішла перед 3-ма роками як 13-літня дівчина на службу до Львова до Менделя Лякштайна, купця. Два роки служила за харч, і шматтє, третього року обіцяв їй працедавець 20 зол., але рівночасно почав з нею роман, який скінчився так, що 15-літня дівчина стала матірю. Цею справою занялася поліція і 12. березня ц. р. відбулася розправа в Окружному карному Суді. Прокуратура обвинувачувала несовісного працедавця в злочині, бо він старався всіма силами намовити дівчину збутися плоду. На розправі жінка обвинуваченого боронила всіма силами свого чоловіка, і доказувала, що батьком тої дитини є якийсь залізничник, а потім сусідки електромонтер. Інші свідки ствердили, що дівчина була дуже тиха, спокійна, моральна і з ніякими мущинами не вдержувала ніяких зносин. Засуджений Лякштайн зробив відклик і 20 ц. м. відбулася розправа перед апеляційним трибуналом, який затвердив присуд першого суду. Цікаве, що Лякштайн є вже батьком дорослих дітей. Пошкодованої боронив д-р Л. Ганкевич.

— **Безголовя.** Пересилають нам із Видинова коверту надану там як порученy з адресою українською поруч польської. Лист приняли, але коли він дійшов до місця призначення, інший урядовець його завернув, дописавши: „*adresować po polsku*". Кожний розуміє розпорядки по свому.

— **Де є Винниченко?** У паризьких „Последніх Новостях" з дня 19. ц. м. находимо статейку на тему: Чи Винниченко вернувся на Радянську Україну? Така чутка пішла між рос. еміґрантами і дійшла аж до сторінок згаданого денника. Тоді Винниченко вислав спростування з французької Рівієри, на доказ, що живе там від 25-го травня ц. р. При цій нагоді полемізує він з російським органом, заявляючи, що не зміняв своєї політичної орієнтації у відношенні до радянської влади. На жаль редакція російського часопису прегарно знає книжки Винниченка „Відродження нації" і останню брошуру „Поворот на Україну", а також його життя і пригадує йому деякі неждані політичні звороти.

— **Безглуздий рекорд.** Французький танцюрист Шарль Ніколя хотів показати у Барсельоні, який темперамент мають французи. Він танцював 10 днів без упину відпочиваючи після кожної години 3 хвилини. Поліція гляділа на цього вихилястого дервіша 10 днів спокійно, заки не заборонила йому продовжувати своє заповище.

— **Орґанізація наших адвокатів.** Із свіжовиданого „Бюлетену Союзу українських адвокатів" у Львові, призначеного виключно для самих адвокатів, виписуємо цікаві цифри. Союз має 13 делеґатур. В окрузі Перемишль на 17 адвокатів ще не є членами свого професійного Союзу; в окрузі Самбір з 15 — є нечленів 8; окр. Дрогобич — з 11 є нечленів 5, окр. Стрий — з 11 є нечленів 7, окр. Сянік — з 11 є нечленів 7, окр. Тернопіль — з 18 є нечленів 7, окр. Чортків — з 10 є нечленів 2, окр. Бережани — з 8 є нечленів 3, окр. Золочів — з 12 є нечленів 7, окр. Коломия — з 18 є нечленів 2, окр. Станиславів — з 19 є нечленів 7, окр. Львів-місто — з 24 є нечленів 9, окр. Львів-повіт — з 23 є нечленів 7, окр. Волинь, Підляше, Полісся і Холмщина — з 10 є нечленів 8! На 198 наших адвокатів ще 79 не почуває ніяких спільних ниток із своїм професійним Союзом і живе „в дикім" стані.

— **Сучасні промисловці.** Львів є здається більше пригожим ґрунтом для правломників як Варшава, коли звідти приїхала ціла їх ватага і пробувала щастя з великим успіхом на протязі кількох місяців. Їх сміливість є справді небуденна, коли кількох з них явилось до суду на розправу свого товариша Германа Майра і на судовім коридорі вели воєнні наради. Там їх арештували. Імена їх сильно інтернаціональні Файґа Рифка Клайтман, Ізраель Янкель Гевірц, Лейзор Мортко Райман і Абрагам Тайблюм, усі записані на віднині золотими буквами в літописах злодійської історії. Тайблюм засуджений на 5 літ утік із станиславівської вязниці і вдруге з поїзду між Городком і Родатичами. Всі вони крали по приватних мешканнях. Інший їх співземляк Лайб Ло... дбав за направу економічних відносин і пускав у світ фальшиві 5-золотівки.

— **Як виглядає прощальний виступ!** У звязку із учорашньою новинкою про таємну пригоду польського актора Ярача, львівська преса приносить нині довжезні статті, які можна звести до одних таких фактів: Ярача віднайшли в одній підзорливім ресторанчику майже зовсім непритомного; що він робив 4 дні, невідомо; який характер мав його непритомний стан, невідомо: причина його утечі — неврастенія на тлі любовного розчарування. Артист рішив виїхати до санаторії.

— **Правдива честь.** У Кракові ведеться сензаційний політичний процес бувш. премієра Вл. Ґрабського проти бувшого посла Стапінського, який у своїм органі „Пшиятель люду" закинув бувш. міністрові крадіж 40.000 зол. з державних грошей. Свідками в процесі є бувші міністри, посли та сенатори.

— **Каріера Ліндберґа.** Ще раз Ліндберг. Його родинне місто Сен-Люїс приймало його величнім святом. Ліндберґ, що в останній своїй промові заявив там, що

„тепер він бажає тільки одного — пожити якийсь час супокійно, вдалі від юрби та гомону". Юрби та гомону мав досить. Грошей теж: 25.000 дол. нагороди за перелет, 100.000 дол. за газетні інтервю, 100.000 дол. за книжку, яку небавком видасть. Але американський уряд, приймаючи свого летуна як героя, не забув про одну формальність: пригадати йому через своїх податкових урядовців, що від зароблених грошей мусить заплатити податок. А американська преса додає до цього ще такий „сенс моральний": нехай Европа, яка приймала так тепло Ліндберга не уявляє собі, що це може мати вплив на зменшення її американських довгів; коли ми не даруємо довгу своєму найкращому синові, то не можемо його дарувати і вам. Бо як каже перша американська заповідь: „Не будеш мати інших богів крім мене — бізнесу". А на кінці така сензація: телеграми з Вашингтону повідомляють, що один посол у парляменті поставив внесок, щоби створити окреме міністерство воздушної плавби і перший його портфель передати Ліндбергові.

— Політика і спідниця. У німецькій жіночій лізі „Королевої Люїзи", організації монархісток вийшли сильні непорозуміння. Провінціяльні відділи протестують проти коротких спідниць і підстрижки, які носять жінки у Берліні. Берлінські монархістки не в силі були переконати своїх однодумниць політичними аргументами про красу цієї нової моди і мусіли створити окрему самостійну лігу.

— Зїзд бойскаутів. Від 8. до 19. липня збирається в Швеції всесвітній зїзд бойскаутів. Сподіються 4000 людей з усіх европейських країв. Їх приймуть в околиці Штокгольму у більшім таборі на просторі 3-ох кільометрів. Табор буде зорганізований з подиву гідною чистотою і буде получений із столицею залізницею: у ньому буде відділ банку і невеликий відділ „Червоного Хреста". Бойскаути матимуть до свого вжитку цілу фльотилю човнів. На зїзд приїде голова англійських бойскаутів ген. Баден-Пауль.

— Досліди студентів. Група студентів Говардського університету вибралась у волярну експедицію на Лябрадор і до Бафінової землі, щоби прослідити там місцеву фавну, головно птах. Вони взяли із собою 100.000 кілець, які привяжуть молодим птахам, щоби потім означити смуги їх перелету.

— Книгозбірня Толстого. Дім Толстого в Ясній Поляні, перетворений у музей, має книгозбірню 15.000 томів, серед них безліч творів фільософів і поетів почерканих замітками російського письменника. Тепер цю бібліотеку приводять у порядок під проводом проф. Єфімова.

— За шахове першенство. Один із славніших шахових мистців мадяр Ґеза Мароці, який живе від довшого часу в Ню Йорку як учитель шахових клюбів, висловив свою думку про вигляди на перше місце в найближчих міжнародніх шахових змаганнях в осени 1927 р. у Буенос Айресі. Найсильнішим кандидатом уважає він Капаблянку. Альохін міг би стати його грізним суперником, колиб перейшов спеціяльний тренінг із Ляскером. Другим найсильнішим світовим грачем є Емануель Ляскер, бувший „лавреат". Боголюбов іде далеко позаду. Його московська перемога була тільки наслідком доброї знайомости метод гри московських шахістів, яких інші грачі не знали, а яких він лекше побивав. Немцович є дуже оригінальним грачем, але дуже нерівним. При найближчих змаганнях увійде в силу нове правило, яке забороняє грачам курити при шахівниці хіба на боці, підчас надумування. Це правило звернене проти таких грачів, як Ляскер, який обкурює свого противника кужілем сильного диму.

— Штурм Зимової Палати. Для вшанування 10-ліття листопадової революції радянський уряд приготовляє фільму, яку здіймали цього місяця в Ленінграді. Штурм „Зимової Палати" зааранжовано при співучасти 5000 людей. Площа перед Палатою була інсценізована як у мент революції: осінній кольорит, царські герби, все залите водою, вікна палати ярко освічені, царські юнкери стріляють. Хто не бачив цієї революції в Ленінграді, це може побачити у кіні.

— Світова всячина. Міжнародній суд у Гаї почав свою сесію. 1. серпня розбиратиме спір між франц. урядом і турецьким у справі пароплава „Льотос", якого капітана арештували турки мин. року. — Чехослов. міністр шляхів виїхав у Францію, щоби ознайомитись із станом тамошніх доріг. — У Ню Йорку помер 83-літн. француз Гудра, лишивши велике майно. Він приїхав з Марсейль бідолахою і став одним з найбільших продавців алькоголю. 2 міл. дол. записав на добродійні цілі. — 2000 друзів, які підчас минулорічних боїв у Сирії втекли поза Йордан, вернулось тепер на батьківщину; франц. і англ. влада піддержує їх. — Бразилійський уряд повідомив французький, що всі заходи, щоби найти франц. летуна Сен-Романа, даремні. — Рабіндранат Таґор, який тепер мандрує по Еспанії, вибирається на осінь до СРСР, щоби ознайомитись з його науковим і культурним життям. — 2?. ц. м. мала вийти в Москві одноднівка „Проти загрози війни", видана союзом радянських письменників. У ній мали бути поміщені теж статті Горкого, Дюамеля, Жюль Ромена і Ромен Роляна. — Наслідком ревеляцій, зроблених у комісії Ліґи Націй, арґентинський премієр-міністр видав розпорядок, щоби вжити суворих засобів для боротьби з торговцями білими рабинями в арґентинських пристанях.

— З кіна. У кіні „Коперник" нова фільма „Сестрінок з Австралії" в 8 діях з російського життя і друга в 8 діях „Скертельна їздя експресу".

— Михайло Голинський не буде співати в неділю пополудні в опері „Гальна", а натомість виступить в понеділок 27. ц. м. в ролі Радамеса в опері „Аїда". З ним виступить у тій опері світової слави баритон З. Залевський.

— Фірма Долька звертає увагу купуючої публики на оказійні новости в черевиках (диви оголошення стор. 3-та).

— Звичайні Загальні Збори „Української Видавничої Спілки" відбудуться в середу дня 29. ц. м. о год. 12. в пол. в салі засідань Тов. „Просвіта".

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвале 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Дописи.

Сокаль. (*Хора кооперація*). Читаючи історію кооперативного руху в кожній поодинокій країні, годі знайти подібний тип розвитку кооперативної ідеї, який у нас закорінився, і то не тільки в Сокальщині але й по інших місцевостях Галичини. Ідейна кооперація здобувала і здобуває кожної днини ширше поле до праці, осягає все більші успіхи та окружає себе прихильниками. Така молода кооперативна галузь як наша мусить бути за всяку ціну ідейна, бо ліпше їй не бути, як бути фікцією, котра профанує чисту ідею. Вимріяний кооперативний клич „добровільне обєднання людей, котрі шляхом кооперації повинні зменшити свої видатки на споживання", є мабуть за ідейний в нашому народньому господарстві. А він не сміє бути звихнений, спрофанований, його зернятка не сміють бути викинені в бурян, котрий спиняє його розвиток. Найбільше наше лихо, що до ідейної праці прибрано не ідейних працьовників, які не розуміють своєї цілі ані того ідейного клича. Неодин з теперішних кооперативних працьовників зробив для себе з кооперативних спілок джерело наживи, а деякі люди вчаться тільки спекулювати і робляться до того хронічними лінюхами, (Повіт. Союз Кооператив Сокаль за 1926 р. недобір, спілка Осердів, Хлопятин, Будинин, Переводів і т. п. також). Слово „манко" і його значіння є вже за популярне в нашім селі; а воно ж в корені нищить кооперативну ідею. Справники спілок позичають гроші селянам і здирають немилосердні проценти, які густо-часто губляться в їх кишенях. Буває й таке, що масло, яйця і т. п. перепродують приватним покупцям, від котрих побирають хабарі. Закуповують у жидів ріжні товари, за які дістають надвишку. Скуповують і крадене збіжа т. з. тхорі. Підбивають ціни для себе, розпиваються, лінюхують та зростають на найбільше шумовиння. Думаємо, що Централя повинна конечно і якнайскорше отсю атмосферу прочистити, щоб не доводити кооперативи до руїни. Кооперативний робітник повинен і мусить при цій ідейній праці гартувати себе в економічній боротьбі, він повинен світити приміром своєї чесної, нічим незплямленої праці, а до того проявляти ініціятиву та педантерію, бож його діяльність повинна принести добрі овочі для рідного народу. Кооперативна спілка мусить бути виховуючим центром в селі, в ній не сміє мати місця політиканство та демагогія, які необєднують, а розєднують. Кооперативна ідея політиканства не передбачує, бо вона є така ніжна для всіх, як любов рідної мами до своїх дітей.

Кооператор С. М.

Турка н. Стр. (*Національне відступництво.*) Доки не було в Турці шкільним інспектором В. Бережніцького, доти і деякі з наших учителів зберігали ще свою національну честь, а з хвилею як на інспекторськім стільці засів „високо освічений під оглядом „*sprężystości*" інспектор, учителі зачинають поволі пускати фарбу. Сумне явище! Про що не чується з інших повітів, те в Турчанщині вже занадто ярко виступає. За нещасні інспекторські огляди, за здобуття ласкавого слова „*przyjaciela*",(цього титулу доступають лише „вибранці") не сором деяким нашим учителям нарушувати свою національну честь, яка хіба красить кождого культурного чоловіка. Доходить уже до того, що в школі українського слова не почути, хіба на години української мови і то з переріжними додатками і поясненням в польській мові. Колись буде можна списати цілу хроніку про наших учителів, особливо турчанського повіту і без сумніву будуть вони в історії відродження української нації напятновані за свою національну апостазію. Свого часу піднесено на сторінках цього часопису подвиги учителів з Ісаї та з Білини, але на них, на жаль не кінець, бо до їх галерії приходять ще учителі у Гуснім Вижнім та в Ботельці. Перший заборонив шкільним дітям навіть на павзі говорити по українськи, а коли котра дитина заговорить, гостро карає! В Ботельці Нижній учитель-попович сам з власної пильности завів польську мову викладову у своїй школі. У нього предсідателем ради шкільної місцевої є жид. Священика на цей уряд не покликали, бо як висловився учитель, і його інспектор волить жида ніж українського священика. Гарна етика у цих панів — нема що казати. У Височку Нижнім сфабрикував 20 декларацій за польською школою старий учитель-емерит, який хоч зве себе „русином", збогачує своєю особою гідно галерію названих. Учитель з Яблонова побив безхарактерністю всіх досі згаданих і укоронував своєю особою цілу ту компанію. А він, як кажуть, бувший український старшина-стрілець, учитель маляр і добрий педагог. Тепер він уже не українець, бо перейшов, як твердять, на латинський обряд, а українська громада наділила його назвою „конфідент!" Українських товариств оминає, а як влізе коли туди, то на те, аби доносити. Доносить і на своїх товаришів і на священиків. Найліпшими його приятелями комендант поліції і інші „чини" з тої породи; залюбки пересиджує на постерунку. Не зашкодить перестерегти українську суспільність перед таким непевним типом. Всі названі „педагоги" як встид навіть між собою переписуються в „*języku państwowym*" та взагалі з власної пильности роблять усе в дусі Бережніцького і навіть більше, чим він вимагає. Українська суспільність розуміє, що учительство наше є в важкому положенні і мусить виконувати розпоряди своєї влади, але не розуміє, чому при тому деякі вважають за доцільне аж упідлятися. Та за такими безхарактерними нема нам чого жалувати, бо не принесуть вони користи і тим, до яких переходять. Таких набутків нашим „сусідам" не завидуємо.

М. Турок.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

З музики.

Виступ Голинського в Берліні.

В наших руках кілька вирізків з берлінських щоденників, у яких подана оцінка виступу нашого співака Михайла Голинського в „Аїді" в ролі Радамеса на сцені великої міської опери в Берліні. Хоч з часу того виступу минуло вже кілька тижнів, подаємо деякі виїмки з тих голосів у надії, що нашому громадянству буде цікаво прочитати, як поставилися до нашого артиста музичні круги такого преважного мистецького центра, яким є без сумніву Берлін.

„*Deutsche Zeitung*" (раніщнє видання з 2. VI.) пише так: „В диріґованій Еґоном Полляком (Гамбурґ), прекрасно виведеній „Аїді" мали ми нагоду почути двоїх гостей, що мабуть виступали з метою датися заанґажувати. Щось більше точного про це не знаємо, бо міська опера нічого не подає до відома. Радамеса співав Михайло Голинський. Не маю поняття, звідки він приїхав, мабуть саме з Польщі, бо співав — по італійськи. Одначе Польща не є краєм, з якого бажалосяб стягати тенорів до Німеччини. Але що тут вкінці поможе — той тенор є добрий. Це справжній героїчний тенор з цілком легкою, сильною як залізо і сяючою горою та, правда, не надто сильною, але всеж таки вистарчаючою серединою. А вміє він також співати зі смаком, тільки мусить уважати, щоб середні тони, а передовсім закінчення незвичайно сильних високих тонів виходили у нього більш вирівняно. Також у грі був Голинський на своїому місці. Рухи його скупі, дещо гострі, але на Радамеса це вистарчає. Гарна сценічна поява піддержувала його музичне знання і вміння дуже визначно".

„*Tägliche Rundschau*" з 2. VI., згадавши про другого гостя того вечера, Анну Андраші, яка співала ролю Амнеріс, пише про виступ Голинського: „Другого гостя навіть найсильніший тон орхестри не міг заглушити, бо цей героїчний тенор показався надто великим. Михайло Голинський співав по італійськи, тому йому приходилося лекше, як п-і Андраші. В грі показав він мало. Наче не брав у виставі участи і тільки голосово був занятий. При кінці викликувано гостей і Іду Гельтай (Аїду) десять разів. Ще один виступ обоїх гостей був би бажаний".

„*Deutsche Tageszeitung*" з 1. VI. пише так: „Як Радамес представився вчора незнаний молодий співак Михайло Голинський. Його звучний тенор пливе легко, а його звук свіжий і сильний. У грі він ще дуже скромний, його постава й рухи якби вязані. Одначе гарному матеріялові треба побажати свобідного розвитку і перше враження було корисне і гостя принято прихильними оплесками".

Рецензент „*Deutsche Allgemeine Zeitung*", пише в ч. 252. з 1. VI.: „З приводу ви-

става „Аїда" в міській опері представилися нам двох гостей, з яких принаймеше один повинен входити в рахубу при ангажуванні. Михайло Голинський — Радамес — мабуть не має німецького репертуару, бо співав цілу партію по італійськи — явище доволі дивне для дебютуючого, що хоче бути заангажований до німецької опери. Зате він зєднав собі публику своїм гарним металічним голосом, що дуже надається до італійських мельодій, хоч він ще не надто культивований. Драматичні здібности Голинського ще не розвинені. Оконечну думку про без сумніву дуже таланостого співака можна буде видати щойно після того, як почуємо його в ролі, співаній по німецьки".

Всячина.

Із людської статистики. Загально думають, що жінок є більше, як мущин і не одна стара панна оправдує цим прикрим явищем свій стан. Алє так є тільки в Европі, де на 1000 мущин припадає 1024 жінок. В інших частях землі є саме навпаки: в Азії припадає на 1.00 мущин тільки 958 жінок, в Америці 973, в Африці 968, а в Австралії ледве 822. Як знаємо, англійський уряд, бажаючи запобігти цій недостачі жінок в Австралії, оголосив недавно, що сам платитиме кошти подорожі кожній англійці, яка схоче виїхати до Австралії. Зате жінки живуть пересічно довше, як мущини. 1910-го року припадало в Німеччині на 793.000 мущин, що мали понад 70 літ 1,040.000 жінок, а на кругло 5.300 мущин, що мали понад 90 літ кругло до 9000 жінок. — Коли люде женяться? З 10.000 новопібраних в Німеччині мало 7 мущин і 142 жінки менше як 20 літ, 581 мущин і 1246 жінок мало 20 до 25 літ, 1221 мущин і 1537 жінок мало 25 до 30 літ, 1221 мущин і 653 жінок мало 30 до 40 літ, 574 мущин і 203 жінок було в віці 40 до 50 літ, 275 мущин і 51 жінок в віці 50 до 60 літ і 52 мущин і 5 жінок мало понад 60 літ. У мущини, як і у жінки головний вік женитьби є між 25 і 30 роком, що неодна дівчина повинна взяти собі добре до серця. Це саме виказує також статистика в Англії. У Франції число дівчат, що виходять замуж, є найбільше між 20 до 25 літ. — В якому місяці люде найбільше женяться? В Німеччині в маю, жовтні та листопаді, в Франції в жовтні, листопаді і вересні, на Мадярщині в листопаді і лютім, в Австрії в лютім, листопаді і маю. Коли найменше женяться? В Німеччині, в серпні, в Франції, в січні, в Мадярщині, в червні, в Австрії, в марті та грудні. В котрому місяці приходить найбільше дітей на світ? Тут ріжниці невеликі, бо в Німеччині, Франції, Італії, Румунії Мадярщині, Австрії та Швайцарії цим щасливим місяцем, дарма що він з 28 днями є найкоротшим, є місяць лютий. Тільки в Швеції є це вересень, який зрештою і в інших краях є дуже улюбленим місяцем, бо майже всюди виказує друге з черги найбільше число уродин. Найменше улюбленим є майже скрізь червень, а тільки в Румунії та Швайцарії грудень. Яке заняття є найздоровше? Певно, що те, в якому чоловік доживає до найбільшого віку, а цим є стан священичий. Коли смертність цього стану означити 100, то одержимо такі цифри смертности: для огородників 108, хліборобів 114, рибалок 143, столярів 148, пекарів 172, ткачів 186, кравців 189, лікарів 202 (!), різників 211, шинкарів 274, жебраків 338.

Зі спорту.

Україна—Спарта.

Заповіджені на 26. ц. м. мячеві змагання між „Україною" і „Чарними" не відбудуться з причин незалежних від спортового т-ва „Україна". Натомісць відбудуться мячеві змагання між „Україною" і „Спартою" на площі Сокола-Батька в год. 3·30 пополудні. Сподіємося, що українська публика явиться численно на цих змаганнях двох поважних суперників.

Нові книжки і видання.

Книжки:

Богдан Лепкий: „БАТУРИН", історична повість. Трильогії „Мазепа" другої частини том II. Київ-Лайпціг. Накладом Української Накладні. Друковано у друкарні К. Г. Реддра у Лайпціґу. Стор. 416. Формату 8°. Склад у Галичині: Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Ринок ч. 10.

Священик Пантелеймон Божик: ЦЕРКОВ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ. Причинки до історії українського церковного життя в британській Домінії Канада від 1890 до 1927. Накл. „Канадійського Українця". Ст. 3·5.

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЗБІРНИК. Вид. Спілки Українських Техніків Сільського господарства в ЧСР., випуск 1. 1926., ст. 242. Зміст: В. Садовський: Становище хліборобства після війни. М. Флоров: Про досліджения ґрунтів на Україні. В. Чередіїв: Закон фізіольогічних відношень Мітчерліха. І. Шоґеніів Гідравліка підземних вод. К. Мацієвич: Про сільсько-господарські райони України. Б. Івницький: По лісах чехосл. республики. В. Доманицький: Проблєма організації сталого господарства в степу. Е. Чикаленко: З мого господарювання на Україні.

Брошури й журнали.

С. Довгаль: ПОВОРОТ ОД СОЦІЯЛІЗМУ. (З приводу брошури Винниченка „Поворот на Україну"). Подєбради 1927. В-во „Вільна Спілка", ст. 16.

Евген Гудий: НАУКА ПРО НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО. Популярний виклад. Мукачево 1927, ст. 50.

Евген Гудий: ПІДРУЧНИК ДО ОРГАНІЗОВАННЯ І ВЕДЕННЯ КООПЕРАТИВ. Купецька термінольогія. Табеля до обчислювання відсоток. Мукачево, ст. 75.

ЖИТТЯ И РЕВОЛЮЦІЯ. Ч. 5. Травень. Зміст: Красне письменство. О. Влизько: Балада про летючого голандця. В. Сосюра: Знову місто моє. С. Бен: Весна. А. Гребінка: Силуетом вискочило місто. Д. Єршов: Кублився вітер. І. Галюн: Кавказькі етюди. М. Вовчок: Промітний чміль. Д. Борзяк: У манастир. По містах та хуторах. С. Маревич: Залізнична семирічка Ч. 28. Культура та мистецтво: І. Л. Літературні нотатки. Б. Якубський: До „реабілітації" форми в мистецтві. А. Габарю: Шарль-де-Костер і легенда про Уленшпіґеля. М. Возняк: 13 листів І. Франка до О. Кониського. Політика, наука, техніка. Г. Лапчинський: Національна політика за 10 р. соціял. революції. Г. Баженов та В. Іванушкин: Тюрго як економіст та політичний діяч. С. Вітик: Історія політ. думки галицьких українців. З поточних нотаток. Серед книжок і журналів.

СВІТ ДИТИНИ. ч. 6, червень. Зміст: 1) Товаришка молодого Юрчика. 2) Не було в селі захоронки. 3) Коли і від кого научились українці читати і писати. 4) Про козацтво, славне лицарство. 5) Лилик. 6) Лиско. 7) Пригода татка і котика Мурця. 8) Як Івась хотів стати Льогенгріном. 9) На краю африканської пустині. 10) Лисиця-зрадниця. 11) Веселий рак. 12) Широкий Божий світ. 13) Слимак пробудився. 14) Як в вереса виросли цвіти. 15) Танець. 16) Що я читав дітям. 17) Звідки взялися перші метелики.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ. ч. 10. Зміст: Весняна ідилля, М. Козаченко. Підорюймо стерні, агр. Гр. Керницький. Ще в справі пашних рослин, А. Антонович. Що сіяти по стерні?, агр. С. Дибенко. По шкоді від граду, агр. Ю. Рудич. Рак на бараболі (з мал.), агр. Б. Д. Як збільшити врожай городини, агр. К. Дашкович. С.-г. машинова промисловість в Чехословацькій Республиці, агр. Ок. Ільницький. Звязок нашого часопису з бувшими курсантами. Правні поради. З практики для практик. Вістки з місць.

Відозви і комунікати.

Підрахунок „Писанки" на „Рідну Школу".

Повітові Кружки „Рідної Школи" й інші українські установи та громадяни, які досі не зложили підрахунку за збірку чи жертвенність з нагоди „Писанки" на „Рідну Школу" за 1927 рік з приділеної їм области — зроблять це негайно, а найдалі до 5. липня 1927, подаючи громаду, установу, гурток чи особу, які занялися збіркою і квоту, зі зазначенням, куди обернено гроші. Адресувати: „Рідна Школа" — Львів, Ринок ч. 10. Списи, які увійдуть до Головної Управи „Рідної Школи" по 5. липня ц. р., не будуть поміщені в друкованому виказі цьогорічної „Писанки" на „Рідну Школу". Очевидно, якби до тої пори готівка не була ще відіслана, то просимо надіслати її до тогож речинця.

Головна Управа „Рідної Школи".

ОПОВІСТКИ.

Вписи до „Української Доповняючої фахової школи" для термінаторів ім. Б. Грінченка (Рідної Школи) у Львові, концесіонованої через шкільну Кураторію відбудуться в днях від 27. до 30. червня ц. р. щоденно від 4—7 пополудні в льокалі школи вул. Городецька ч. 95. До школи приймається до всіх кляс термінаторів фаху: слюсарського, столярського та щевського. В тім часі відкрита вистава рисункових праць учеників школи. Вступ вільний.

Свято молоді учениць III. держ. жін. Учит. Семинарії у Львові відбудеться в суботу дня 25. ц. м. на площі Сокола-Батька. Початок о год. 4. попол. Вступ за добровільними датками. В програму свята входять руханкові вправи, вежі, кошиковий мяч, хори.

Конкурс розписує Товариство Жінок з вищою освітою на три стипендії по 10 амер. долярів для абсольвенток високих шкіл в краю і заграницею. Услів подасть секретарка Товариства д-р Ірена Левицька, Підвалля 7 II. п. — *Виділ.* 2441 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ГОРЯЧ широкі викладані ковнерики з цілим передом для старших і молоді з англ. полотна білі і кремові, практичні по зол. 3·60 продає жіноча спілка пром. Труд Львів, Ринок 39. 2302 3-3

БЮРО ПРАВНОЇ ПОРАДИ в військових і поборових справах, інформації, вношення подань, заступництво сторін. Львів, вул. Пекарська 47/II. 2121 19-24

28 ЗОЛ. коштує срібна папіросниця у Манделя, Коперника 14. 1773 9—?

ШЕНКЛІВНА Пекарська 44, Кваліфікаційний курс, евентуально також матуральний від 12. липня. Трицятий рік існування. Около 1.500 апробованих. 2305 8-15

НОТИ на мішаний хор. Іван Левицький: Минеться ніч — Тече вода — Глянь на криницю. 2350 3-3

ПОТРІБНА на півтора місяця комната з необхідними меблями і кухня (евент. спільна) в сухій, здоровій, лісистій підкарпатській місцевости з вигідним доїздом Синальська, Львів, Адміністрація „Діла". 2438 1—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ в ДОРІ, звісним кліматичнім літниську над Прутом **Вілля Олена** в гарнім догіднім положенню з салею до забав і городом віднаймає покої з цілим удержанням. Харч першорядний, ціни поміркованї. Зголошення до заряду. 2573 4—5

ПОТРІБНИЙ до винаймлення покій (або два) з кухнею. Чинш дворічний згори. Матвійчук, Пілсудського 17. 2436

ХТО знав би що за б. отамана Михайла Микитовича Ковенка, який виїхав з Праги до Білгороду в Югославії зі своєю женою Оленою в липні 1919, буде ласкавий за винагородою подати вістку на адресу Чумак Захарій *Nelpa ч. 9 Župa Zvolenska, Slovensko.*

ДАМ ГАРНУ ПОСАДУ середньо-інтеліґентній людині, котра відступить мені кімнату з осібним входом у Львові. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Без ризика". 2444 1—2

ВАЖНЕ для П. Т. Власників. Лякерничі роботи і шильдові найдешевше виконує з 50% опустом тільки короткий час — фірма Ф. А. Галіціньскі Львів, Боїмів 4. 2446 1—10

ЗА однорічним чиншом, пошукую соняшної комнати з комфортом, умебльованої або неумебльованої. Зголошення до Адміністрації для „Спокій". 2442 1—2

ВАЖНЕ для абітурієнтів гімназій. Замовляйте інформатор в справах університетських студій „*Vademecum* українського студента" в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок 10, надсилаючи 1·20 зол. 2437

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Інститут ім. св. Йосафата (Мала Семінарія) у Львові, вул. Сикстуська 39а приймає на шк. рік 1927/28 гімназійних учеників I.—VIII. кл. за місячною оплатою 8 ам. дол. Оплату приймається також харчами. Убогі і добрі ученики можуть бути приміщено за зниженою оплатою. Подання, в яких має бути зазначена охота стати колись священиком, треба вносити до Ректорату Інституту до дня 15. липня 1927.

Подяка.

Коли сповнилася воля Божа і наш незабутний муж, батько, брат, шурин, дядько бл. п. Володимир Бачинський відійшов з сього світа, почуваємо себе до морального обовязку висловити прилюдну подяку всім тим громадянам, що ділом і словом причинилися до перенесення нам тяжкого горя і до пошановання памяти Покійника. В першу чергу дякуємо Вер. о. прелату А. Пявецькому, крилошанам В. Томовичу, Д. Лопатинському і сов. О. Кишакевичу за похоронний обряд; дальше рад. Купчинському і його хорові за трогаючі співи; окремо дякуємо Вп. панам д-рові Я. Олесницькому, д-рові М. Волошинові і добр. Пакові за щирі зворушливі слова памяти над гробом; п. дир. Фішер буде ласкав приймити особливу подяку за поміч і потіху подану Покійному в його терпінях у шпиталі; тов. „Дністер" разом з цілим рядом приятелів Покійника зобовязали нас також невимовно вязкою чинного співчуття; п. радник Маґістрату К. Мазуркевич віддав нам неоцінену прислугу при відведенню місця на гріб; ті тисячі учасників похорону, між ними спеціяльно прибувші з дальшої провінції представники громадянства, в першу чергу з дорогої нам Бережанщини, які своєю присутністю пошанували Покійника, як також автори сотки кондоленційних письм і телеграм — всі вони нехай цею дорогою приймуть наше сердечне Спасибіг, вкінці дякуємо Української пресі, що в цім трагічнім моменті знайшла не лише вислови людського співчування, а й піднялася до обєктивного віднесення засуг Покійника для Землі і Народу. Ще раз щире Спасибіг усім.

Родина.